

KATJA KETTU

Kattens undersökningar

ÖVERSÄTTNING MARJUT HÖKFELT

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

TIDIGARE UTGIVNING PÅ SVENSKA

Barnmorskan, 2013

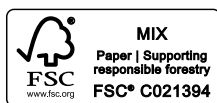
Nattfjärilen, 2018

Rose är borta, 2021

Lånade rader ur *Helkasånger* (Albert Bonniers Förlag, 1963) i översättning av Thomas Warburton samt ur *Kalevala* (Atlantis, 1999) i översättning av Lars Huldén och Mats Huldén.

Denna översättning har fått stöd från Nordiska ministerrådet

Albert Bonniers Förlag
Box 3159, 103 63 Stockholm
www.albertbonniersforlag.se
info@albertbonniers.se

ISBN 978-91-0080605-7

COPYRIGHT © Katja Kettu, 2023

Original edition published by Otava, 2023

Swedish language edition published by agreement with Katja Kettu and Elina Ahlback Literary Agency, Helsinki, Finland.

ORIGINALETS TITEL Erään kissan tutkimuksia

ÖVERSÄTTNING Marjut Hökfelt

OMSLAG Kerstin Hanson

FÖRSTA TRYCKNINGEN

TRYCK ScandBook, EU 2025

Den som har ordet har makten

FINSKT ORDSPRÅK

PROLOG

Havet som vi Fermenterade Själar flyter runt i är nåt slags tillvarons töcken. Ett töcken i vars famn det känns bra att ligga och gona sig. Här är inget åt vare sig rätt eller fel håll, inget är över eller ovanpå, nånstans stirrar Skaparens Öga, men varifrån är osäkert vid varje given tidpunkt. Jag är en del av en världsande som omfattar mig och som fortsätter utanför mig, en sorts energi. Och ändå finns just *jag* – jag måste finnas eftersom jag har ett minne och ett medvetande och jag har kommit hit från jorden. Närmare bestämt har jag varit där många gånger, och av nån oförklarlig anledning skickas jag snart dit igen. Där har jag ett Uppdrag som ännu inte är uttalat eller planlagt. Hur som helst så är det min sak att slutföra nåt händelsemönster, för det är det vi gör, vi som har många namn och inget alls.

För en eventuell jordisk Läsare: Bli inte orolig över den här beskrivningen, ni ska besparas besynnerligt babbel eller extatiskt sinnesfördärv. Jag är en Andlig Guide och en god sån, en civiliserad och angenäm person (om än termen ”person” torde vara lustigt inexakt för min del, jag är snarare en sorts Utforskare, trots att mina metoder varierar). All kunskap som jag har samlat ihop finns bevarad i arkiven hos Byrån som är underställd Avdelningen för Utforskande och Bistånd rörande Klarhetens Livsformer. Nej, jag försöker inte vilseleda er. Jag vill tvärtom berätta sanningen. Och först av allt vill jag berätta hur allt började.

Platsen som jag befann mig på den gången var nåt slags Hinsides och Bortom, men inte nödvändigtvis Underjorden, för att inte tala om Himlen. Ibland har jag sett fåglar med lädervingar där, men de flyger alltid med magen uppåt, och man har sagt mig att det är såna som övervintrar på botten av fjällsjöar eller på andra sidan himlens gångjärn. En gång såg jag en hiss stiga hit upp, en likadan som jag nån gång har sett på hotellen i Wien, och där fanns en gallerdörr som veks ihop som ett dragspel och vackert graverade ekpaneler som ljudlöst öppnades, men inuti hissen fanns ingen. I övrigt är det tyst. Ibland hörs sång eller nynnande, men inget som man skulle kunna tolka som musik skapad av en människa. Allt som allt var det som en enorm, lycklig livmoder, motsatsen till intet och ändå utom räckhåll för all medvetenhet. Det var ett hav, men inget var vått eller sörjigt, och havet hade varken början eller slut. Om man råkade röra sig lite längre bort från Klarheten hördes ett tyst tissel och tassal av tankar från de gamla själarna, som levt många gånger om och drömde om sina tidigare upplevelser.

Min lott har i tidernas tider varit att komma ner till jorden, ta nån oförutsägbar form och utföra ett Uppdrag som klarnar för mig först under resans gång och efter att jag fått min skepnad. Jag kan vara en lian som hissar upp en viss svampart till hisnande höjder längs en stam i regnskogen för att låta den skimra. Ibland har mitt jobb varit att lyssna på flodpärlmusslornas känslor, och en gång jobbade jag på en kvalfylld åker som bara sköt fram stenar ur sitt sköte. Bumling efter bumling i stället för vete. Jag lyssnade på åkern och lugnade den, och det hjälpte. Sånt klarade jag av. Men sen blev jag befördrad på nåt sätt.

Under de senaste årtusendena har Byrån fokuserat på människor. Jag har hört, och läst i arkiven, hur nån annan Utfors-

kare fått verkliga storheter på sin lott. Såna där heuristiska skäggkarlar och sextantmän, himlamätare, feltänkare, fredlösa, bannlysta, men alltid gudabenådade och smorda med balsam, upphöjda till storhet.

Så har det gått för dem som en gång i tiden förbannats men som senare har höjts till skyarna. Det har skrivits verk om fullkomligt misslyckade Utforskare. En gladdde sig åt Baby-lons storhet och häpnade över dess förfall. Det fanns en som välgrundat intygade att svallvågorna aldrig skulle nå Minos labyrinth på Kreta. Nån inbillade sig att druiderna som strövade mellan Stonehenges stenpelare var svaret på mänskligheten, för en annan bjöd De Tre Eldarnas Folk, anishinaaberna, som ristade hemligheter i näverullar, på den äkta varan. Men nu visar sig allt det här som misslyckade experiment, de klena kulturerna ligger i spillror. Urinvånarna har förpassats till reservat och doppats i eldvatten. Vad världsalltets kontinuitet eller Högre Byråns angelangar har ingen av dessa insatser lyckats, och de Utforskare som nedtecknat sina ringa kriterier har också degraderats till att gräva i olvon och liknande.

Man har varnat mig. Människan är ett kinkigt objekt på så vis att hon är svårtyglad. Hon är styvnackad och lyssnar inte. Hon tror sig vara herre över skapelsen. Som art nöjer hon sig inte med sin lott, vilken rimligtvis borde ha varit jämmerlig och förgänglig redan för flera miljoner år sen. Människan är en klumpig, opraktisk organism, motbjudande barhudad utan det försynta skyddet av en päls. Hennes bäcken lämpar sig illa för att föda och hjärnan förbrukar alldeles för mycket fett och protein. Människan vill fatta sina egna beslut och tror att hon reder sig, fastän hon tafflar till nästan allt hon tar sig an. Titta bara på vad som händer med jorden just nu! Den sveds och förgörs, enbart på grund av en dum och hätsk art med pippi på att föröka sig. Människan är en löjlig en, en onaturlig parasit,

Skaparens tomma påhitt under sin vilodag, och av nån anledning orsakar hon förtret och disharmoni i universums vågor.

Kanske är det just på grund av det där skeva förhållandet som verksamheten bland människor har lyfts till Byråns högsta prioritet, åtminstone tillfälligt, och först efter att ha utmärkt sig inom såna uppdrag kan en Utforskare slinka in i ett evigt nirvana. Så har man låtit mig förstå.

Ljussignalen tänds inuti mig. Det är dags att ge sig av. Jag blir glad. Nu har jag fått besked: jag ska till 2020-talet i människo-tid, till huvudstaden i ett nordiskt land där det är tänkt att jag ska träffa nåt slags Författare. Helsingfors och den förnäma stadsdelen Eira, vid havet. Jag försöker lägga ortnamnen på minnet och söker fram läget i *Rymdatlasen*. Det ligger en aning avsides, inte alls i Europas eller Asiens gamla kulturstäder. En ny huvudstad som utnämnts först 1812, ett före detta ryskt guvernement. Självtändigt har landet varit i drygt hundra år. Några stenhus, en bergig backe där en förvisso vacker, vit domkyrka har uppförts. Ivriga arkitekter, bokmakare, för lite av överklassens sublimitet.

Inte helt vad jag hade hoppats på. Höga, tysta bibliotekssalar i nån uråldrig universitetsstad, dånet av kyrkklockor, gargouillerna stirrande ur de mörknade gotiska pelarnas skygd. Är det här nu nåt slags grymt skämt för att jag inte lyckades fullfölja mitt föregående uppdrag?

Men sen blir jag ivrig igen. Uppdraget är uppenbart viktigt, eftersom klassificeringen är A1 med undernummer 158B, vilket pekar mot nedkomsten av ett nytt liv. Kanske ska Författarens standardhona, eller hustru, få en unge och jag behövs som Själaguide. Såna uppgifter är mer ärorika, ovanliga, värdesatta och benägna att misslyckas. Om jag lyckas den här gången får jag säkert komma till Evig Frid eller åtminstone Övre Nivån. Jag hinner hoppas och föreställa mig åtskilligt.

Sen känner jag hur jag glider längs den klara, kalla ytan som utgörs av Skaparens öga. Jag hamnar i en virvel, mitt medvetande smalnar av och det trygga, gnolande havet blir kvar utanför, jag känner hur jag liksom på samma gång dras nedåt och slungas uppåt, jag faller eller tumlar runt – det spelar egentligen ingen roll, jag är inte bekant med väderstrecken och de har aldrig haft nån betydelse förut. Jag väntar på att min gestalt ska ta form. För jag vet av erfarenhet att jag i nåt skede får lemmar, ådror som blodet börjar strömma i. Hjärtat börjar slå och skelettet slår ut i blom som en smärtsam, snövit näckros. Jag har kommit till en mörk plats, är det en människohonas livmoder? Ja, det är det. Jag känner den pulserande värmen omkring mig och jublar. Jag ska bli ett barn! Samtidigt känner jag hur mitt eget hjärta, klappande som hos en kanin, börjar tyna. Vad är det här? Jag blir orolig. Jag försöker öppna ögonen och hinner se blodådrorna som skälver mot ljuset, jag känner hur jag är i livmodern, på den bästa platsen som universum har uppfunnit.

Sen förändras nåt.

Jag försöker förnimma min kropp, men nåt är på tok, jag kan inte känna det varma, pulserande boet omkring mig. Jag befinner mig inte längre inuti nåt. Jag tänds och slocknar i ett enda ögonblick, far ut ur mitt väsen lika lätt som en lögn ur Judas mun.

Allt har sannerligen gått åt skogen. På nåt slags insikts- eller förståelseplan som tänts i mig konstaterar jag att jag inte har förflyttats till ett foster som ska födas, utan svävar runt i tiden, jag studsar först mellan vita kakelplattor, pressas mot tillvarons sköte. För hårt, *pang pang pang*. Jag slungas emot nån organism, tränger in i dess hjärnvävnad och blodådror som en frenetisk toxoplasmoparasit.

Det tumlar om och brusar i huvudet som om jag flyter runt i en härlig, dimmig virvel. Samtidigt känner jag en märklig ny

kraft. Blodet strömmar intensivare än i nån av mina tidigare jordiska kroppar. Plötsligt känner jag ett väldigt begär efter att dricka varmt blod som väller fram ur en halsåder. Vad i hela friden?

Jag slår upp ögonen och ser min spegelbild i den brusande forsens strömdrag. Det var ju inte så här det skulle gå! På helt fel plats och i fel tid. Mina ögon är smala, gula rovdjursögon och jag tror knappt det jag ser. Men samtidigt känner jag att det är sant.

Jag har blivit – och det här gör mig generad – nåt slags djur. Jag har svarta tassar och klor som på mitt kommando borrar sig in i en valkig mansnäve. Jag känner doften av hägg och forsens stänk mot mina morrhår och den dånande Pajakka i öronen. En rysning går genom hela min nya, smidiga kropp. Ah, och snart går det upp för mig. Jag, som nu har nya lemmar och en ny päls, har tydligen också fått förmågan att förnimma auror och värmekrusningar.

Jag upprepar för mig själv: jag har blivit nåt slags djur. Och inte vilket djur som helst.

Utan tvivel är jag nu, ohjälpligen och fasansfullt nog, en katt.

DEL I

KAPITEL ETT

KATTEN

Den här platsen är inte Eira, och det är garanterat inte 2020-talet, som det var tänkt att jag skulle dyka upp i. Jag försöker ängsligt fastställa läget, var i tid och rum jag plumsat ner. Jag skickar i väg en förfrågan till Byrån. Men nåt kärvar i förbindelsen, det hörs ett svagt knaster och mina sensorer fungerar inte som vanligt. Men så pass lyckas jag uttyda av den allt svagare signalen från Klarheten att det är sommaren 1917. Vi befinner oss i guvernementet Finland i Ryssland, i nån nordlig provins. Inte söderut, utan på en vildare plats och i en annan tid. Ett stort världskrig rasar, det har pågått i tre år redan, och landet som heter Finland finns inte än – det är ett västligt, trilskande guvernement till Ryssland som har börjat uppvisa märkliga självständighetstendenser.

Och det blir allt värre. Platsen vi befinner oss på ligger i öst, en oansenlig nejd. Fattigbygd, en eländig avkrok. Hit går inga tåg och här sjunger inga telefonrådar. Timrade hus, olagda vagnsstigar. Vi befinner oss i nån kyrkby, mitt i marknadsryan. Men innan jag hinner med nån närmare analys än så, griper en hård näve mig i nackskinnets och stoppar ner mig i en blötslemmig mjärde. Jag har inte ens hunnit börja, och håller tydligen på att bli nåt slags kräftbete. Jag fräser och klöser, spjärnar emot, men det hjälps inte. Jag är redan halvvägs ner i den iskalla bakströmmen när jag hör en röst:

– Hartikka ska int alls dränka det där djuret. Han ska gen till mig.

Näven hejdar sig, tvekar, sen hörs ett gnäggande skratt:
– Ger du fortfarande int efter för mig, Eeva?